

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН съд

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е № 1

София, 10 февруари 2011 г.

Конституционният съд в състав:

Председател: Евгени Танчев

Членове: Емилия Друмева
Владислав Славов
Димитър Токушев
Благовест Пунев
Пламен Киров

Красен Стойчев
Георги Петканов
Ванюшка Ангушева
Стефка Стоева
Румен Ненков

при участието на секретар-протоколиста Силвия Василева разгледа в закрито заседание на 10 февруари 2011 г. конституционно дело № 18/2010 г., докладвано от съдията Георги Петканов.

Производството е по чл. 149, ал.1, т. 2 и т. 4 от Конституцията на Република България /КРБ/ и е във фазата по проверка на допустимостта на искането, съгласно чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционен съд /ЗКС/.

Делото е образувано на 18.10.2010 г. по искане на тричленен състав на Върховния административен съд /ВАС/, VI отделение, за установяване на противоконституционност на § 6, ал. 1 /обн. ДВ, бр. 110 от 1999 г. последно изменение бр. 100 от 2010 г./ и на § 22з, ал. 1 /обн. ДВ, бр. 109 от 2008 г./ от Кодекса за социално осигуряване /КСО/ и несъответствие с международни договори, по които България е страна.

В хода на производството по административно дело № 1407/2010 г. по описа на ВАС, съставът, който разглежда делото констатира, че

съществува противоконституционност на § 6, ал. 1 и на § 22з, ал. 1 от КСО и несъответствие с международни договори, по които България е страна. По този повод на основание чл. 150, ал. 2 от Конституцията тричленният състав на ВАС, е спрял с определение производството по административно дело № 1407/2010 г. по описа на ВАС и е внесъл искане в Конституционния съд, който да се произнесе по въпроса.

Искането е направено от компетентен орган и съдържа обстойни мотиви. Разпоредбата на чл. 150, ал. 2 от Конституцията дава право на ВАС, когато при разглеждане на конкретно дело установи противоречие между закон и Конституцията, да сезира Конституционния съд. Действащият Административно - процесуален кодекс пък предвижда, когато е сезиран ВАС, неговите състави като част от структурата му да имат право да разглеждат конкретни правни спорове и поради това тъкмо те трябва да могат да искат установяването на противоконституционност на разпоредби на закон /Определение по к.д. № 5/2008 г.; Решение № 5/2006 г. по к.д. № 1/2006 г.; Решение № 1/1999 г. по к.д. № 34/1998 г.; Определение № 1/1997 г. по к.д. № 5/1997 г. и др./. Само пред състав на ВКС или на ВАС може да възникне хипотезата, предвидена в чл. 150, ал. 2 от Конституцията. Изходът на делото, разгледан от състав може да зависи от закон, който според този състав противоречи на Конституцията и затова, само съставът гледащ делото, може да го спре.

Следователно, правомощието да се сезира Конституционния съд по реда на чл. 150, ал. 2 принадлежи на отделни състави на ВКС и ВАС, разглеждащи конкретния съдебен спор. Ограничаването на възможността за сезиране на Конституционния съд само от Общото събрание на дадена колегия или от Пленума на съответния Върховен съд всъщност лишава от конкретно съдържание разпоредбата на чл. 150, ал. 2 от Конституцията. В този случай, когато говори за Върховен съд в хипотезата на чл. 150, ал. 2 от Конституцията, законодателството има предвид съответния Върховен

съд като правораздавателен орган по конкретен съдебен спор, а това са неговите състави.

Конституционният съд е компетентен да се произнесе по отправеното до него искане, доколкото в неговия предмет, съгласно чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията, е и установяването на противоконституционност на закон.

По отношение на искането се поставя и въпросът, дали разглеждането му е допустимо с оглед разпоредбата на чл. 21, ал. 5 от Закона за Конституционен съд. Според нея, когато Съдът вече се е произнесъл с решение или определение за недопустимост на направеното искане, по същия предмет не могат да се правят нови искания.

Искането за установяване на противоконституционност на тавана на пенсиите вече е било предмет на разглеждане по сезиране на главния прокурор по к.д. № 18/1997 г. С Решение № 21/1998 г., то е било отхвърлено. В случая е налице съвпадение в предмета, както и валидно от конституционно гледище решение на Конституционния съд и затова има законова пречка Съдът да разгледа това ново искане. Съгласно чл. 21, ал. 5 от Закона за Конституционен съд „когато Конституционния съд се е произнесъл с решение ..., по този предмет не могат да се правят нови искания". Без значение е, че в случая се оспорват различни правни норми /чл. 47в от Закона за пенсиите /ЗП отм./ и § 6, ал. 1 и § 22з, ал. 1 КСО/. Важното е, че предметът им е един и същ и тази законова забрана води до недопустимост на искането, поради което то трябва да бъде отклонено. В този смисъл искането може да бъде в непроменена редакция, може да бъде предишна редакция на същата или друга норма и ако предметът е един и същ искането е недопустимо ако оплакванията се свеждат до същия разглеждан проблем, съдържащ се в разпоредбата. /Определение от 12.10.2004 г. по к.д. № 6/2004 г./.

По допустимостта на направеното искане Съдът приема, че то е неоснователно.

Конституционният съд се е произнесъл с Решение № 21/1998 г. по к.д. № 18/1997 г. след като е разгледал искането по същество. Обсъдено е дали са нарушения на конституционни норми, на основни конституционни принципи, които са намерили израз в отделни конституционни норми и те да водят до противоконституционност. И след преценката на Съда актът, с който приключва производството е решение. То е обнародвано в „Държавен вестник“ и е влязло в сила съгласно чл. 14, ал. 3 ЗКС.

Приетото с него от Конституционния съд е окончателно и е задължително за всички държавни органи, юридически лица и граждани /чл.14, ал. 5 и ал. 6 ЗКС/. То е задължително и за самия Конституционен съд. В този смисъл е и изричната забрана на чл. 21, ал. 5 ЗКС за правеното на ново искане по предмет, по който Конституционният съд вече се е произнесъл. Допускането за разглеждане по същество на новото искане, по което Конституционният съд вече се е произнесъл с решение, е равнозначно по правни последици с това той да отмени собственото си първоначално решение, след което да пререши казуса, което е недопустимо /Определение № 5/2007 г. по к.д. № 6/2007 г./.

С оглед на направеното повторно искане от ВАС за установяване на противоконституционност, същото следва да се отхвърли като недопустимо на основание чл. 21, ал. 5 ЗКС, а производството по делото да се прекрати.

Относно искането по чл. 149, ал. 1, т. 4 КРБ твърденията са за несъответствие на § 6, ал. 1 и § 22з, ал. 1 КСО с чл. 9 от Международния пакт за икономически, социални и културни права /ратифициран с Указ № 1199 на Президиума на Народното събрание от 23 юли 1970 г. - ДВ, бр. 60/1970 г., обн. в ДВ, бр. 43/1976 г./, несъответствие с чл. 7, ал. 3 от Конвенция № 35 на Международната организация на труда /ратифицирана с Указ № 745 на Президиума на Великото Народно събрание от 31.08.1949 г., обн. в ДВ, бр. 207 от 1949 г., в сила за България от 29.12.1950 г., както и

с чл. 1, ал. 1 от Първи допълнителен протокол към Конвенция за защита правата на човека и основните свободи /ДВ, бр. 66 от 1992 г. в сила за Република България от 7.09.1992 г., изм. ДВ, бр. 137 от 1998 г./.

По реда на чл. 149, ал. 1, т. 4 от Конституцията, Конституционният съд може да се произнася за съответствието на законите с общо признати норми на международното право и с международни договори, по които Република България е страна. Съставът на Върховния административен съд обаче няма правомощие, освен за противоконституционност, да иска от Конституционния съд да се произнесе и за несъответствие на § 6, ал. 1 и § 22з, ал. 1 КСО с международни договори, по които Република България е страна. Член 150, ал. 2 от Конституцията дава възможност на ВКС или на ВАС да сезират Конституционния съд само относно противоречие между закона и Конституцията/Определение № 2/2001 г. по к.д. № 1/2001 г./.

Следователно направеното искане от съдебен състав на ВАС е направено от субект, който съгласно чл. 150, ал. 2 от Конституцията не може да сезира Конституционния съд за несъответствие с международни договори по които България е страна. Затова Конституционният съд отклонява като недопустимо искането направено в тази му част.

По изложените съображения и на основание чл. 149, ал. 1 и т. 2 и т. 4 от Конституцията и чл. 19, ал. 1 от ЗКС съдът

О П Р Е Д Е Л И :

Отклонява искането на състав на Върховния административен съд за установяване на противоконституционност на § 6, ал. 1 и § 22з, ал. 1 от Кодекса за социално осигуряване и несъответствие с международни договори, по които България е страна.

Прекратява производството по делото.

Връща искането на автора му заедно с препис от настоящето определение.

Председател:

ЕЕредОТанчев

Членове:

Емилия^Црумева

Кр'^бен Стойчев

Вйқдисл Славок

Георги ^Т^гканов

Димитър ТокуЬлев

Ваш^нйс|а Ангушевгк

Б^&гов^т Пуне^.

Стефка Стоева

(акс а
АМ; Г^' ъй{I

Пла&гбн/КийЬв

Румен Ненков

!.у